

Latvijas Republikas Senāts

LĒMUMS

Rīgā 2025. gada 17. jūlijā

Senāts šādā sastāvā: senatore referente Irīna Jansone, senatori Māris Leja un Aivars Uminskis

izskatīja rakstveida procesā krimināllietu sakarā ar Austrumlatgales prokuratūras prokurores Jeļenas Gluhovas kasācijas protestu par Latgales apgabaltiesas 2024. gada 13. maija spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Latgales rajona tiesas 2024. gada 10. janvāra spriedumu

/Persona B/ (*/Persona B/*), dzimis /Datums N/,

atzīts par vainīgu Krimināllikuma 15. panta ceturtajā daļā un 285. panta otrajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīts ar brīvības atņemšanu uz 2 gadiem 6 mēnešiem un izraidīšanu no Latvijas Republikas, nosakot iecelšanas aizliegumu uz 4 gadiem.

[2] Ar pirmās instances tiesas spriedumu /Persona B/ atzīts par vainīgu un sodīts par to, ka viņš mēģināja nelikumīgi pārvietot vairākas personas pāri Latvijas Republikas valsts robežai.

[3] Ar Latgales apgabaltiesas 2024. gada 13. maija spriedumu, izskatot krimināllietu apelācijas kārtībā sakarā ar Austrumlatgales prokuratūras prokurores J. Gluhovas apelācijas protestu un apsūdzētā /Persona B/ aizstāves zvērinātas advokātes Intas Cvetkovas apelācijas sūdzību, Latgales rajona tiesas 2024. gada 10. janvāra spriedums atcelts daļā par /Persona B/ atzīšanu par vainīgu Krimināllikuma 15. panta ceturtajā daļā un 285. panta otrajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un noteikto sodu.

/Persona B/ atzīts par vainīgu Krimināllikuma 285.¹ panta otrajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīts ar brīvības atņemšanu uz 1 gadu 2 mēnešiem un izraidīšanu no Latvijas Republikas, nosakot iecelšanas aizliegumu uz 4 gadiem.

Pārējā daļā pirmās instances tiesas spriedums atstāts negrozīts.

[4] Ar apelācijas instances tiesas spriedumu /Persona B/ atzīts par vainīgu un sodīts par to, ka viņš apzināti nodrošināja ar iespēju vairākām personām nelikumīgi uzturēties Latvijā Republikā.

[5] Par Latgales apgabaltiesas 2024. gada 13. maija spriedumu Austrumlatgales prokuratūras prokurore J. Gluhova iesniegusi kasācijas protestu, kurā lūdz atcelt spriedumu daļā par /Persona B/ atzīšanu par vainīgu

Krimināllikuma 285.¹ panta otrajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un apsūdzētajam noteikto sodu un šajā daļā lietu nosūtīt jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā.

Kasācijas protestā izteiktais lūgums pamatots ar šādiem argumentiem.

Apelācijas instances tiesa, kvalificējot /Persona B/ noziedzīgās darbības, nepareizi piemērojusi Krimināllikuma 285.¹ panta otro daļu, tādējādi pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 574. panta 2. punktā norādīto Krimināllikuma pārkāpumu.

Tiesa konstatējusi atšķirīgus noziedzīgā nodarījuma faktiskos apstākļus un, pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 455. panta trešo daļu, sniegusi jaunu noziedzīgā nodarījuma aprakstu un juridisko kvalifikāciju pēc Krimināllikuma 285.¹ panta otrās daļas. Tiesa atzinusi, ka /Persona B/ nevis mēģināja nelikumīgi pārvietot pāri Latvijas Republikas robežai uz Lietuvas Republikupiecus Indijas Republikas pilsoņus bez derīgiem ceļošanas dokumentiem – derīgām vīzām un uzturēšanās atļaujām –, bet, uzņemot automašīnā piecus Indijas Republikas pilsoņus bez derīgiem ceļošanas dokumentiem – derīgām vīzām un uzturēšanās atļaujām –, kuri jau bija nelikumīgi šķērsojuši valsts ārējo robežu no Baltkrievijas Republikas uz Latvijas Republiku un kuriem nebija tiesību uzturēties attiecīgās dalībvalsts teritorijā, nodrošināja šīs personas ar iespēju nelikumīgi uzturēties Latvijas Republikā un turpināja pārvietot pa Latvijas Republikas teritoriju ar nodomu nogādāt automašīnā uzņemtas personas uz Lietuvas Republiku.

Apelācijas instances tiesa ir sašaurināti tulkojusi valsts robežas jēdzienu Krimināllikuma 285. panta izpratnē. Atšķirībā no Krimināllikuma 284. panta pirmās un otrās daļas, kā arī no Krimināllikuma 195.² panta 2.¹ daļas dispozīcijas, Krimināllikuma 285. pantā nav ietverta speciāla norāde par valsts robežas veidu – tāad atbildība ir paredzēta par nelikumīgu pārvietošanu gan pāri valsts ārējai robežai, gan pāri valsts iekšējai robežai.

Krimināllikuma 285. pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma objekts ir pārvaldības kārtība, nodrošinot Latvijas Republikas valsts robežas šķērsošanas kārtības ievērošanu, un nodarījuma objektīvā puse izpaužas ar aktīvām darbībām – vismaz vienas personas nelikumīgā pārvietošanā pāri valsts robežai. Noziegums ir pabeigts ar brīdi, kad vainīgais ir pārvietojis vienu vai vairākas personas pāri valsts robežai (formāls sastāvs).

Lietā esošie pierādījumi apstiprina, ka apsūdzētais automašīnā uzņēma piecus Indijas Republikas pilsoņus bez derīgiem ceļošanas dokumentiem – derīgām vīzām un uzturēšanās atļaujām –, kuri bija nelikumīgi šķērsojuši valsts ārējo robežu no Baltkrievijas Republikas uz Latvijas Republiku un kuriem nebija tiesību uzturēties Latvijas Republikas teritorijā, un mēģināja nelikumīgi pārvietot iepriekšminētās personas pāri Latvijas Republikas robežai uz Lietuvas Republiku.

Saskaņā ar 2018. gada 14. novembra Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 2018/1806, ar ko izveido to trešo valstu sarakstu, kuru valstspiederīgajiem, šķērsojot dalībvalstu ārējās robežas, ir jābūt vīzām, kā arī to trešo valstu sarakstu, uz kuru valstspiederīgajiem minētā prasība neattiecas (kodificēta redakcija), Indijas Republikas valstspiederīgajiem, šķērsojot dalībvalstu ārējās robežas, ir jābūt vīzām. Attiecīgi tās personas, kuras dalībvalsts ārējo robežu šķērsojušas, pārkāpjot šo nosacījumu, proti, ārējo robežu ir šķērsojušas bez vīzām, nedrīkst pārvietot arī pāri valsts iekšējai robežai.

No minētā izriet, ka apsūdzētais mēģināja pārvietot pāri Latvijas Republikas iekšējai robežai uz Lietuvas Republiku personas, kurām nebija derīgu ceļošanas dokumentu – derīgu vīzu vai uzturēšanās atļauju –, proti, personas, kurām nebija tiesību šķērsot Latvijas Republikas valsts robežu.

Apelācijas instances tiesa, atzīstot, ka apsūdzētais apdraudēja nevis valsts robežas šķērsošanas interesi, bet nodrošināja valsts teritorijā nelikumīgi iekļuvušās personas ar iespēju nelikumīgi uzturēties Latvijas Republikā, nav ņēmusi vērā 2002. gada 28. novembra Padomes Direktīvas Nr. 2002/90/EK, ar ko definē neatļautas ieceļošanas, tranzīta un uzturēšanās atbalstīšanu (turpmāk – Atbalstīšanas direktīva), 1. panta 1. punkta „a” apakšpunktā noteikto dalībvalstu pienākumu paredzēt atbilstošas sankcijas pret jebkuru personu, kas tīši palīdz šķērsot dalībvalsts teritoriju tranzītā personai, kura nav dalībvalsts pilsonis, pārkāpjot attiecīgās valsts likumus par

ārvalstnieku ieceļošanu vai tranzītu, kas atbilst Krimināllikuma 285. pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāvam.

Personām, kuras apsūdzētais mēģināja pārvietot pāri Latvijas Republikas valsts robežai uz Lietuvas Republiku, nebija tiesību uzturēties Latvijas Republikas un Eiropas Savienības teritorijā, līdz ar to šo personu pārvietošana pāri Latvijas Republikas valsts robežai ir nelikumīga.

Motīvu daļa

[6] Senāts atzīst ka, ievērojot kasācijas protesta argumentus, izskatāmajā lietā ir sniedzama atbilde, vai apelācijas instances tiesa pareizi interpretējusi Krimināllikuma 285. panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāvu.

[6.1] Apelācijas instances tiesa atcēlusi pirmās instances tiesas spriedumu daļā par /Persona B/ atzīšanu par vainīgu Krimināllikuma 15. panta ceturtajā daļā un 285. panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā un /Persona B/ atzīts par vainīgu Krimināllikuma 285.¹ panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā.

Apelācijas instances tiesa konstatējusi, ka /Persona B/ apzināti nodrošināja ar iespēju nelikumīgi uzturēties Latvijas Republikā vairākām personām.

Apelācijas instances tiesa atzinusi, ka, mēģinot pārvietot piecus Indijas Republikas pilsoņus, kas nelikumīgi bija šķērsojuši Latvijas Republikas ārējo robežu, no Latvijas Republikas uz Lietuvas Republiku (pa Eiropas Savienībā ietilpstošo valstu iekšējām robežām), apsūdzētais ar savām darbībām apdraudēja nevis valsts robežas šķērsošanas interesi, bet apzināti nodrošināja personas ar iespēju nelikumīgi uzturēties Latvijas Republikā, par ko paredzēta atbildība Krimināllikuma 285¹. panta otrajā daļā.

[6.2] Krimināllikuma 285. pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma objekts ir pārvaldības kārtība, nodrošinot Latvijas Republikas valsts robežas šķērsošanas kārtības ievērošanu, un no objektīvās puses minētais noziedzīgais nodarījums raksturojas ar aktīvām darbībām, kas izpaužas vismaz vienas personas nelikumīgā pārvietošanā pāri valsts robežai. Noziegums ir pabeigts ar brīdi, kad vainīgais ir pārvietojis vienu vai vairākas personas pāri valsts robežai.

Senāts norāda, ka jēdziena „valsts robeža” skaidrojums sniegts Latvijas Republikas valsts robežas likuma 1. panta 1. punktā, kas noteic, ka Latvijas Republikas valsts robeža ir nepārtraukta un noslēgta līnija un ar šo līniju sakrītoša vertikāla virsma, kas Latvijas Republikas sauszemes un ūdeņu teritoriju, zemes dzīles un gaisa telpu norobežo no kaimiņvalstīm un no Latvijas Republikas ekskluzīvās ekonomiskās zonas Baltijas jūrā.

Savukārt šā likuma 1. panta 4. un 5. punkts definē valsts ārējo un iekšējo robežu saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 9. marta Regulas (ES) Nr. 2016/399 par Savienības Kodeksu par noteikumiem, kas reglamentē personu pārvietošanos pāri robežām (Šengenas robežu kodekss) (turpmāk – Šengenas robežu kodekss), 2. panta 1. un 2. punktu.

Senāts konstatē, ka Krimināllikuma 285. panta dispozīcijā ietvertu jēdzienu „valsts robeža” apelācijas instances tiesa izskatāmajā lietā attiecinājusi vienīgi uz Latvijas Republikas ārējo robežu, tādējādi sašaurināti tulkojot jēdzienu „valsts robeža”.

Krimināllikuma 285. panta dispozīcijā, atšķirībā no Krimināllikuma 284. panta, nav ietverta speciāla norāde par valsts robežas veidu.

Nemot vērā, ka Krimināllikuma 285.¹ pantā nav norādes par „valsts robežas” veidu, tad šis jēdziens, nepārkāpjot tā iespējami plašāko lingvistisko nozīmi un attiecīgi nepārkāpjot krimināltiesībās aizliegtās analogijas sliekšni, piemērojot gramatisko iztulkošanas metodi, var tikt interpretēts tā, ka tas aptver arī iekšējo valsts robežu.

Analogi secinājums izriet no tiesību normas sistēmiskās un teleoloģiskās interpretācijas, kā to apliecina turpmāk minētie apsvērumi.

Krimināllikuma 284. pantā ietvertais valsts robežas jēdziens ar 2017. gada 8. jūnija likumu „Grozījumi Krimināllikumā” tika sašaurināts, to attiecinot tikai uz ārējo valsts robežu. Grozījums bija nepieciešams, lai ievērotu Eiropas Savienības tiesību normas, kas aizliedz dalībvalstīm pieņemt tādu tiesisko regulējumu, kas paredz tādām trešās valsts valstspiederīgajam, kurš nelikumīgi uzturas dalībvalstī un attiecībā uz kuru ir uzsākta Eiropas Savienības tiesībās noteiktā atgriešanas procedūra, piemērot brīvības atņemšanas sodu par nelikumīgu ieceļošanu

pāri valsts iekšējai robežai. Minētais aizliegums neattiecas uz tādu personu sodīšanu, kuras nelikumīgi šķērsojušas ārējo robežu.

Tādējādi ir secināms, ka Krimināllikuma 284. pantā ietvertā valsts robežas jēdziena sašaurināšanas mērķis ir neatraujami saistīts ar subjektu – trešās valsts valstspiederīgo, kurš ir nelikumīgi šķērsojis valsts robežu. Savukārt personu, kuras pārvieto trešās valsts valstspiederīgos, sodīšana neskar Eiropas Savienības tiesībās paredzētās atgriešanas procedūras piemērošanu.

Minētais secinājums atbilst arī Senāta līdzšinējai judikatūrai.

Senāts jau agrāk ir norādījis, ka, noskaidrojot Krimināllikuma 285. pantā ietvertā jēdziena „valsts robeža” saturu atbilstoši Šengenas robežu kodeksa regulējumam, pielietojot teleoloģisko (jēgas un mērķa) tiesību normu iztulkošanas metodi, jāinterpretē paplašināti, proti, ar valsts robežu saprotot ne vien Šengenas valstu ārējo robežu, bet arī Eiropas Savienības attiecīgās dalībvalsts iekšējās robežas (*Senāta 2025. gada 22. aprīļa lēmuma lietā SKK-27/2025, [ECLI:LV:AT:2025:0422.18230006323.4.L](#), 6.2. punkts*).

[6.3] Senāts atzīst par pamatotu kasācijas protestā norādīto, ka Krimināllikuma 285. un 285.¹pants ir jāinterpretē kopsakarā ar Eiropas Savienības tiesību aktiem, kuri paredz dalībvalstu pienākumu piemērot kriminālatbildību par minēto pārkāpumu veikšanu – Atbalstīšanas direktīvu un Padomes 2002. gada 28. novembra pamatlēmumu 2002/946/TI par krimināltiesiskās sistēmas stiprināšanu, lai novērstu neatļautas ieceļošanas, tranzīta un uzturēšanās atbalstīšanu. Lai gan Eiropas Savienības direktīvām nav tiešas iedarbības, tomēr ir jāņem vērā direktīvas netiešā iedarbība – valsts tiesai, izšķirot strīdu, nacionālā tiesību norma jāinterpretē atbilstoši direktīvas saturam un mērķim, lai katrā konkrētajā gadījumā sasniegtu direktīvā noteikto rezultātu.

Atbalstīšanas direktīva nošķir divu veidu vispārējus pārkāpumus šajā jomā:

1) 1. panta 1. punkta „a” apakšpunktā ir minēta tīša palīdzība ieceļot dalībvalsts teritorijā vai šķērsot to tranzītā personai, kura nav dalībvalsts pilsonis, pārkāpjot attiecīgās valsts likumus par ārvalstnieku ieceļošanu vai tranzītu;

2) 1. panta 1. punkta „b” apakšpunktā ir minēta tīša palīdzība uzturēties dalībvalsts teritorijā personai, kas nav dalībvalsts pilsonis, pārkāpjot attiecīgās valsts tiesību aktus par ārvalstnieku uzturēšanos, peļņas gūšanas nolūkā.

Atbalstīšanas direktīvas 2. panta „c” apakšpunkts paredz dalībvalsts pienākumu noteikt sankcijas arī par mēģinājumiem izdarīt abus minētos pārkāpumus.

Tādējādi ir secināms, ka palīdzība personai nelikumīgi šķērsot dalībvalsti tranzītā Eiropas Savienības tiesībās ir pielīdzināta palīdzībai nelikumīgi ieceļot dalībvalsts teritorijā, nevis palīdzībai nelikumīgi uzturēties dalībvalsts teritorijā. Turklāt Krimināllikuma 285. panta interpretācija kopsakarā ar norādītajām Eiropas Savienības tiesību normām liecina, ka nav pamatots apelācijas instances tiesas atzinums, ka personas pārvešanas pāri valsts iekšējai robežai gadījumā nav konstatējams noziedzīgā nodarījuma objekts.

Līdzīgas prasības izriet no Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijas pret transnacionālo organizēto noziedzību Protokola pret migrantu nelikumīgu ieviešanu pa zemes, jūras un gaisa ceļiem, uz kuru pamatojoties tika pieņemts Krimināllikuma 285.¹ pants. Saskaņā ar minētā protokola 6. panta pirmo daļu ir kriminalizējama tieši migrantu nelikumīga ieviešana valstī (nevis jebkura nelikumīga pārvietošana pāri valsts robežai), taču minētais protokols tika ratificēts pēc Krimināllikuma 285. panta spēkā stāšanās, tāpēc tas nav pamats sašaurināt likumdevēja gribu attiecībā uz minēto tiesību normu.

Līdz ar to ir atzīstama par pamatotu prokurores kasācijas protestā norādītā atšķirība starp Krimināllikuma 284. un 285. pantā ietvertajiem valsts robežas jēdzieniem, un minētā atšķirība ir apzināta.

[6.4] Kasācijas protestā Krimināllikuma 285. pantā ietvertais valsts robežas jēdziens ir salīdzināts arī ar Krimināllikuma 195.² panta 2.¹ daļu, tomēr Senāta ieskatā nav pamata šīs tiesību normas interpretēt sistēmiski, ņemot vērā būtiskas atšķirības (piemēram, noziedzīgo nodarījumu objektos).

Lai interpretētu jēdzienu „personas nelikumīga pārvietošana pāri valsts robežai”, ir noskaidrojams jēdziena „nelikumīga valsts robežas šķērsošana” saturs (attiecīgi – lai konstatētu nelikumīgu pārvietošanu, nelikumīgai jābūt pašai robežas šķērsošanai). No tiesību doktrīnas izriet, ka valsts robežas šķērsošana ir nelikumīga, ja tā veikta bez attiecīgu institūciju atļaujas vai neatļautā vietā. Tā var izpausties kā valsts robežas šķērsošana bez ceļošanas dokumenta vai cita dokumenta, kura nepieciešamību valsts robežas šķērsošanai nosaka normatīvie akti, kā arī, izmantojot nederīgus ceļošanas dokumentus, ārpus robežšķērsošanas vietas u. tml.

Eiropas Savienības Tiesas judikatūrā ir skaidrota saistība starp nelikumīgu valsts robežas šķērsošanu (ieceļošanu vai izceļošanu) un nelikumīgu uzturēšanos dalībvalstī. Minētie jēdzieni ir cieši saistīti, jo Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 16. decembra Direktīvas 2008/115/EK par kopīgiem standartiem un procedūrām dalībvalstīs attiecībā uz to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanu, kas dalībvalstī uzturas nelikumīgi

(turpmāk – Atgriešanas direktīva), kontekstā nelikumīga ieceļošana var būt viens no faktiskajiem apstākļiem, kuru rezultātā trešās valsts valstspiederīgais var nelikumīgi uzturēties dalībvalsts teritorijā (sk.*Eiropas Savienības Tiesas* 2016. gada 7. jūnija sprieduma lietā „Affum”, Nr. C-47/15,[ECLI:EU:C:2016:408](#), 60. punktu).

Atgriešanas direktīvas 3. panta 2. punkts un Imigrācijas likuma 1. panta pirmās daļas 6.¹ punkts kopsakarā norāda, ka Šengenas Robežu kodeksa 5. panta, kā arī Imigrācijas likuma 4. vai 4.¹ panta pārkāpumi ir uzskatāmi par nelikumīgu uzturēšanos valstī. Līdz ar to minēto tiesību normu pārkāpumi valsts robežas šķērsošanas procesā ir uzskatāmi par nelikumīgu valsts robežas šķērsošanu. Taču, tā kā dalībvalstis var noteikt papildu prasības, šis uzskatījums nav izsmeljošs. Tomēr minētās tiesību normas attiecas tieši uz dalībvalsts ārējās robežas šķērsošanu.

[6.5] Kasācijas protestā ir norādīts, ka mēģinājums šķērsot valsts iekšējo robežu bija nelikumīgs, jo personām nebija Latvijas Republikas valsts robežas likuma 10. panta 4. daļā paredzēto ceļošanas dokumentu – vīzu un uzturēšanās atļauju.

Senāts atzīst, ka šāda ceļošanas dokumentu interpretācija atzīstama par pārāk plašu. Imigrācijas likuma 1. panta pirmās daļas 2. punktā ir noteikts, ka ceļošanas dokuments ir personu apliecinošs dokuments, kas saskaņā ar Latvijas Republikai saistošiem starptautiskajiem līgumiem, šo likumu un citiem normatīvajiem aktiem tā turētājam dod tiesības šķērsot Latvijas Republikas valsts robežu. Ceļošanas dokumenta derīguma kritēriji ir noteikti Šengenas Robežu kodeksa 6. panta 1. punkta „a” apakšpunktā un Imigrācijas likuma 4. panta pirmās daļas 1. punktā. No minētajām tiesību normām secināms, ka ceļošanas dokumenti var būt, piemēram, pase vai personas apliecība, taču tie neietver vīzu un uzturēšanās atļauju.

[6.6] Apelācijas instances tiesa spriedumā ir atsaukusies uz Senāta judikatūru, lai pamatotu noziedzīgā nodarījuma kvalifikācijas pareizību. Tomēr no Senāta lēmuma lietā Nr. SKK-93/2023 neizriet, ka citas valsts valstspiederīgā, kuram nav tiesību uzturēties Latvijas teritorijā, pārvešana tranzītā ir kvalificējama kā Krimināllikuma 285.¹ pantā paredzētais noziedzīgais nodarījums. Apelācijas instances nolēmums bija atceļams, jo Krimināllikuma 285.¹ pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma pazīmes bija interpretētas nepareizi un sašaurināti (*Senāta* 2023. gada 3. oktobra lēmums lietā Nr. SKK-93/2023,[ECLI:LV:AT:2023:1003.11822000217.24.L](#)). Savukārt Senāta lēmumā lietā Nr. SKK-244/2024 ir ievērotas kasācijas sūdzību robežas, tāpēc Senāts nav izteicies par noziedzīgā nodarījuma kvalifikācijas pareizību kopumā (*Senāta* 2024. gada 4. jūnija lēmums lietā Nr. SKK-244/2024,[ECLI:LV:AT:2024:0604.18240009823.6.L](#)).

[6.7] Krimināllikuma 285. pantā paredzētais noziedzīgais nodarījums ir ar formālu sastāvu un ir pabeigts ar brīdi, kad vainīgais pārvietojis vienu vai vairākas personas pāri valsts robežai. Pārvietošana pāri valsts robežai var notikt jebkādā veidā, tajā skaitā, izmantojot sauszemes transportlīdzekli. Šādā gadījumā persona zināmu laiku var atrasties (uzturēties) noteiktā teritorijā pirms un pēc robežas šķērsošanas. Termins „uzturēties” tiek skaidrots kā – atrasties, dzīvot, mist, piemist, piemānot, (kādu laiku) pabūt, sabūt, kavēties, palikt, neilgu, arī noteiktu laiku būt, atrasties (noteiktā vietā, arī vidē), uz laiku atrasties, dzīvot, mist, dzīvot, mitināties, mājot” (*Sinonīmu vārdnīca. Rīga: Avots, 2001, 448. lpp., vārdnīca „Tēzauris”. Pieejams:*<https://tezauris.lv/uztureties:1>).

Senāts jau agrāk ir norādījis, ka kaut arī Krimināllikuma 285. panta dispozīcija *ekspresis verbis* neparedz apzinātu personas nodrošināšanu ar iespēju nelikumīgi uzturēties Latvijas Republikā, minētais izriet no fakta, ka personas nelikumīga pārvietošana pāri valsts robežai nav iespējama kaut vai bez īslaicīgas uzturēšanās Latvijas Republikas teritorijā, proti, to šķērsojot tranzītā, transportējot personu uz kādu apmešanās vietu vai izmitinot (*Senāta* 2025. gada 22. aprīļa lēmuma lietā Nr. SKK-27/2025,[ECLI:LV:AT:2025:0422.18230006323.4.L](#), 6.5.punkts).

No subjektīvās puses personas nelikumīgu pārvietošanu pāri valsts robežai var izdarīt tikai ar tiešu nodomu, tas ir, persona apzinās, ka nelikumīgi pārvieto personu pāri valsts robežai, un vēlas to īstenot.

Tādējādi, ja tiek konstatēts apsūdzētā nodoms personu nelikumīgi pārvietot pāri valsts robežai un apsūdzētais ar šādu nodomu personai nodrošina iespēju nelikumīgi uzturēties valstī, piemēram, transportē, faktiski tiek uzsāktas darbības, kas kvalificējas pēc Krimināllikuma 285. panta.

Saskaņā ar celto apsūdzību /Persona B/ nodoms bija vērsts uz piecu personu, kas iepriekš bija pārvietotas pāri Latvijas Republikas ārējai robežai, nelikumīgu pārvešanu pāri valsts iekšējai robežai, lai nogādātu viņus uz citu Eiropas Savienības dalībvalsti.

[7] Ņemot vērā minēto apsvērumu kopumu, Senāts atzīst, ka ar Krimināllikuma 285. pantā paredzēto noziedzīgo nodarījumu jāsaprot personas nelikumīga pārvietošana gan pāri valsts ārējai, gan iekšējai robežai. Savukārt personas uzturēšanās nodrošināšana valstī, piemēram, tranzīta laikā, lai īstenotu nodomu – personu

nelikumīgi pārvietot pāri valsts robežai –, neietekmē noziedzīgā nodarījuma kvalifikāciju pēc Krimināllikuma 285. panta.

[8] Senāts atzīst, ka apelācijas instances tiesa nepareizi piemērojusi Krimināllikuma 285.¹ pantu, tādējādi pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 574. panta 2. punktā norādīto Krimināllikuma pārkāpumu. Šī iemesla dēļ Latgales apgabaltiesas 2024. gada 13. maija spriedums atceļams daļā par /Persona B/ atzīšanu par vainīgu un sodīšanu pēc Krimināllikuma 285.¹ panta otrās daļas un atceltajā daļā lieta nosūtāma jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā.

[9] Apsūdzētajam /Persona B/ piemērotais drošības līdzeklis – apcietinājums – ar apelācijas instances tiesas spriedumu atstāts negrozīts.

Senāts konstatē, ka apsūdzētais /Persona B/ tika atbrīvots no Daugavgrīvas cietuma 2024. gada 8. decembrī sakarā ar piespriedtā pamatsoda izciešanu.

Senāts atzīst, ka drošības līdzekļa piemērošanai /Persona B/ šajā kriminālprocesa stadijā nav tiesiska pamata.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 585. un 587. panta pirmās daļas 2. punktu, Senāts

nolēma

atcelt Latgales apgabaltiesas 2024. gada 13. maija spriedumu daļā par /Persona B/ atzīšanu par vainīgu un sodīšanu pēc Krimināllikuma 285.¹ panta otrās daļas;

atceltajā daļā lietu nosūtīt jaunai izskatīšanai Latgales apgabaltiesā;

pārējā daļā Latgales apgabaltiesas 2024. gada 13. maija spriedumu atstāt negrozītu.

Lēmums nav pārsūdzams.

I. Jansone M. Leja A. Uminskis